

Umět žít skromně, to je výborná výbava pro život

TŘEBÍČ (ap) - Jak žít s vážnou nemocí aneb Rozhovory o péči a podpoře. To je téma novinářského projektu, který jsme se rozhodli rozvíjet na stránkách Horáckých novin. Především geriatr a primář domácího hospice sv. Zdislavy v Třebíči MUDr. Ladislav Kabelka, Ph.D. v něm vede rozhovory se zdravotníky, pacienty či pozůstalými, kteří pečovali o své blízké v závěru jejich života, a o svůj prožitek a životní zkušenost jsou ochotni se podělit se čtenáři Horáckých novin.

Snahou MUDr. Kabelky je změna českého zdravotně-sociálního systému ve prospěch zásadního zlepšení organizace a kvality péče o závažně chronicky nemocné v naší republice. I proto v oblasti Třebíče rozvíjí v ČR dosud ojedinělý projekt, propojující domácí i nemocniční léčbu a péči o nevléčitelně nemocné pacienty. Druhým osloveným, který souhlasil s rozhovorem pro Horácké noviny, je ředitel Oblastní charity Třebíč Mgr. Petr Jašek, MBA.

Jste člověkem, pečujícím a podporujícím v mnoha směrech a tomuto svému úsilí se věnujete už hodně dlouho.

Pomáhat potřebným považuji za dar, který obohacuje a přináší radost tomu, kdo pomáhá, takže to dělám velmi rád. A s charitou slavím už 30 let služby pro potřebné lidi. Je to krásný pocit a velká vděčnost, že toto dílo z nuly vyrostlo do takových rozměrů a pomáhá tolika lidem. S tímto růstem také došlo postupně k profesionalizaci organizace a k nastavení standardních procesů jako v jakékoliv větší firmě. Nicméně vnímám, že u našich pracovníků zůstává to základní - nadšení ke službě a láska k člověku.

Před osmi lety po konferenci o paliativní péči v Třebíči začala historie jiného způsobu uvážování o zdravotních a sociálních službách v terénu. Které věci vidíte jako klíčové z hlediska fungování těchto služeb?

Změna zdravotních a sociálních služeb v terénu v roce 2014 začala shodou okolností se zásadní změnou struktury manažerského vedení v naší Oblastní charitě Třebíč, kdy z dvaceti vedoucích vzniklo pět vedoucích - středisek, ve kterých jsme sloučili příbuzné služby. Přiznávám, že v počtu pěti lidí se nám daří lépe formulovat pohled na to, jak naše služby dále rozvíjet.

Když to vezmu z pohledu geriatra a paliatra, tak za těch posledních osm let se velice změnila struktura a role terénních služeb. Třeba pečovatelská služba už není jen o dovážení obědů.

Základní myšlenkou bylo větší celkové propojení a spolupráce služeb, které nabízíme. Odborně se tomu dnes říká služby sociálně zdravotního pomezí. Ukázalo se, že každá z nabízených služeb nemá dostatečnou energii vyřešit problémy a požadavky klientů sama za sebe. Ale když své síly a možnosti propojí, když se budou doplňovat a táhnout za jeden provaz, tak to bude to pravé.

My se dnes prostřednictvím služeb charity vlastně snažíme uchovit lidský život vcelku. Ve své době ale tento způsob uvážování byl velmi „pionýrský“ nejen v rámci charity, ale ve zdravotnictví celé České republiky.

Druhý rozhovor o péči a podpoře pacientů s vážnou nemocí a jejich rodin vedl primář domácího hospice sv. Zdislavy v Třebíči Ladislav Kabelka (vlevo) s ředitelem Oblastní charity Třebíč Petrem Jaškem.

Foto HoN: Arnošt Pacola

Vy jste do celé té problematiky zvláště hospicové péče o nevléčitelně nemocné pacienty vnesl pohled a odbornost paliatra, kterým se naše služby hodně odborně a komplexně posunuly. Velmi si vážím naší spolupráce.

Pracujete v Oblastní charitě Třebíč 30 let, zakládali jste ji, koncipujete její služby a podporujete její rozvoj. Jaké je to být třicet let v takovémto „speciálním manželství“, jaký je váš osobní pocit z tohoto svazku?

Když se ohlédnu nazpět, tak velmi rád konstatuji, že je to něco úžasného, co se nám tady za pomoci všech těch mnoha a mnoha dobrých lidí povedlo. Začínal jsem tu vlastně úplně sám a dnes máme kolem 250 zaměstnanců, kteří poskytují pětadvacet služeb pro téměř tisíc klientů denně.

Jaký máte roční obrát?

Zhruba 150 milionů korun.

Ale nic není ideální a pro chod každého manželství, pro zajištění obživy rodiny jsou důležité potřebné prostředky, tedy především peníze.

Samozřejmě, když bych měl vybrat jednu oblast, která o spokojenosti našich klientů i našich zaměstnanců rozhoduje, jsou to finance. Ani po 30 letech nemají sociální služby poskytované nestátními neziskovými organizacemi, právně zajištěné financování. A toho bohužel zneužívají i některé subjekty, které se mají podílet na financování těchto služeb - viz. Zásady Kraje o financování služeb. Konkrétně se jedná o některé obce, které prostě do těchto služeb, dávají málo financí.

V této souvislosti oceňuji z větších měst našeho regionu Třebíč a Náměšť za výraznou podporu našim službám, kterou vyjadřují, že jsou pro ně a jejich spoluobčany sociálně, zdravotní a další návazné služby důležité. Největší podporu z řad firem máme od ČEZU.

Kdo jsou vaši největší partneři v ekonomice provozu Oblastní charity Třebíč?

Především Ministerstvo práce a sociálních věcí, Kraj Vysočina, Město Třebíč a pak také samozřejmě zdravotní pojišťovny.

A co dárci, tedy donátoři, místní komunita, jednotliví lidé?

Vážíme si každého příspěvku, jsou pro nás velmi důležité - např. při podpoře služeb, kterým se nedaří zajistit plně financování z veřejných zdrojů, pro opravy a investice, aj. Zveme lidi, kteří nám fandí, nebo chápou že i oni budou prožívat stáří a třeba i nemožnost, k spolupodílení se na udržení a rozvoji našich služeb v našem regionu, které poskytujeme po celém Třebíčsku. A není jen dárcovství finanční či materiální, ale třeba i podporující. Modlitbou, nebo vyjádření jakéhokoliv dobrého vztahu k nám si velmi vážíme, i jako ocenění naší práce a působení ve prospěch zdejší komunity.

Čeho si nejvíce vážíte na svých spolupracovnících?

Velké obětavosti při zajišťování péče. Např. nyní za covidu naši kolegové opravdu vyvinuli velké úsilí a nasazení, abychom zajistili služby pro všechny potřebné. Také mě ohromně těší, když vidím, s jakou úctou a láskou tyto služby poskytují všem lidem, dokonce i těm, kteří na ně nejsou zrovna příjemní.

Co jsou ty klíčové záležitosti pro ty, aby člověk dělal dobře svoji práci v organizaci, jako je charita?

Myslím si, že představu o ideálním pracovníkovi je potřeba vázat na jeho funkci. Něco jiného je to, když se jedná o pracovníka, vedoucího několik týmů, a něco jiného, když je to člověk, věnující se přímé péči o pacienta. Společné je to - aby byl odborníkem na svoji práci, chtěl se dále vzdělávat a zároveň byl člověkem s velkým srdcem.

Mám pocit, že dnešní doba je hodně protknutá bolestí na nejrozličnějších úrovních. V případě fyzické bolesti my lékaři hovoříme o celkové bolesti, když se setkáváme se závažně nemocnými lidmi. Přijde mi ale, že ta celková bolest má i rozměr duchovní, vztahový, hodnotový, psychologický, sociální. Myslíte si, že se naše současná společnost s tímto rozměrem našeho každodenního života, s onou bolestí, umí vyrovnávat? A jak k tomu přispívá charita?

Umět se vyrovnávat s jakoukoliv bolestí je podle mého názoru do značné míry individuální záležitost. Nějak to generalizovat a hledat jmenovatele pro celou společnost je obtížné. Netroufám si to hodnotit. Vyrovnávat se třeba právě s bolestí mi pomáhá moje víra věřícího křesťana. Víru považuju za velký dar. A když se pro tento dar otevře, tak ho může získat každý člověk. Člověk není jenom bytost z masa a kostí, má ducha i duši. Všichni si hledáme své pevné body a naděje, které dávají našemu životu hlubší smysl, třeba i prostřednictvím bolesti.

Charita je vlastně služba. Dávám svůj život a své schopnosti pro druhé.

Mělo by to tak být, ale je to oboustranný proces. Když někomu dávejte, tak zároveň z toho hlubšího lidského hlediska i dostáváte. Pomáhání jinému je velmi účinný nástroj i pro již zmíněné vyrovnávání se s vlastní bolestí. Vyzkoušel jsem si to v mnoha situacích vlastního života a mohu potvrdit, že to platí.

Co v práci ředitele, manažera, tedy člověka, který nějakým způsobem řídí či vede další lidi, považujete za nejobtížnější?

Za sebe bych řekl, že nejtěžší je řešit a zvládat personální záležitosti. Řešení krizových situací v personální oblasti je opravdu velmi těžká disciplína. Zvláště když s někým spolupracujete delší dobu, existuje mezi vámi lidská rovina, to jsou pak těžké věci, řešit třeba určité krizové pracovní záležitosti.

Toto má být rozhovor o péči a podpoře. Zatím jsme hovořili hodně o péči, ale vím, že se snažíte hodně podporovat lidi kolem sebe různými cestami. Které formy podpory lidí uvnitř oblastní charity považujete za nejdůležitější?

Forem podpory je víc - od vzdělávání, po různé benefity. Myslím ale, co je velmi důležité, je důvěra, aby vedoucí dávali důvěru svým podřízeným a svým kolegům. Mnoho mých kolegů má velké schopnosti pro to, co dělají, a stačí jim tedy dát jen důvěru. Mám docela rád situace, když jsou lidé na svých pozicích šikovnější, než jsem já.

To chce asi hodně pokory, aby to člověk-vedoucí v sobě takto přijal.

Mně to nějaký zvláštní problém nedělá. K takovému postoji jsem v životě postupně dospěl, nebo se o to alespoň snažím. Ale platí i to staré známé - důvěřuj, ale prověřuj. K manažerské práci samozřejmě vždycky patří i kontrola.

Všichni jsme dnes ve zvláštní situaci v tom smyslu, že jsme si tu žili v pohodlí a určitém vnitřním klidu. A teď je snad už za námi dvouleté období s covidem, ale další velký výzva související s válkou blízko u našich hranic. Jak vy sám se cítíte v této nové situaci?

Pocituji velké rozhořčení a bolest nad útokem Ruska, ale vnímám také odvahu Ukrajinců v čele s jejich prezidentem, a obrovskou solidaritu našich lidí. Dotýká se nás to v charitě také osobně proto, protože podporujeme na Ukrajině dlouhodobě dva partnery, jednoho na Zakarpatí, druhého na východě v Melitopoli. Někteří čtenáři znají otce Petra Krenického z jeho cest do Třebíče. Máme od něj zprávy, jak velmi se nasazuje pro tamní chudé lidi a sám např. rozváží chleba pro ty, co si nedokážou sami pomoci. V prvních dnech války se nám podařilo pro pomoc této oblasti kolem Melitopole poslat mu finanční prostředky, ale nyní to již

standardní cestou nejde. Z významnější pomoci pro Ukrajinu se nám (s Charitou ČR) podařilo dopravit tolik potřebné elektrocentrály. Zde v regionu se od počátku snažíme pomáhat uprchlíkům i ubytovatelným potravinami, hygienou a dalšími potřebnými věcmi.

Jací jsou podle vás Ukrajinci svým založením lidé, jakou s nimi máte zkušenost?

To se nedá paušalizovat, mohu se vyjádřit pouze k Ukrajincům, které sám znám. Na Ukrajině znám ale především slovenského kněze a slovenské řeholní sestry. O Ukrajincích kolem nich mohu říci, že jsou podle mého názoru více duchovně nastavení než většinová česká populace. A zároveň jsou to velmi obětaví lidé pro komunitu, ve které sloužili. Především umí žít velmi důstojně v nouzi. To je vlastně výborná výbava pro jakýkoliv život - umět žít skromně.

Jaké jsou vaše klíčové vize do budoucna coby ředitele oblastní charity?

Ke stabilizaci a rozšíření našich služeb by přispělo, pokud se nám podaří v Třebíči postavit Komunitní centrum sv. Zdislavy - centrum sociálních a zdravotních služeb. Nově by tam mělo být i několik lůžek. Jednáme s vedením města Třebíče také o podpoře doléčovacího centra na Polance. To jsou investiční záležitosti. Ale například se budeme snažit rozvinout ještě více a hlouběji také oblast vzdělávání.

Jako lékař domácího hospice často vídím, jak se v posledních týdnech života člověka podaří často vyřešit vztahové záležitosti v rodinách, což se do té doby zdálo téměř nereálné. Vyplyvá z tohoto momentu nějaká myšlenka nebo poselství do života lidí, celé společnosti a třeba i pro další generaci?

Vím, kam asi míříte, že je třeba se snažit uchovat život ve vícegenerační rodině, která je ve vesnickém prostředí tady u nás na Vysočině stále dosti zastoupená. Je to také důvod k ocenění. Klobouk dolů především před lidmi z domácího hospice sv. Zdislavy, že svou činností a péčí přispívají ke smíření třeba i dlouhodobých nevraživostí v rodinách, a příbuzní se tak pak dokážou postarat o svého umírajícího člena. Já mám z toho samozřejmě radost. Vidím to tak, že je to velký příspěvek k mezigeneračnímu potkávání a žití. Bude-li se dařit i takto vztahy mezi lidmi pročišťovat a žít dobře v důležitých okamžicích našich životů, je naděje, že se to bude dařit i v dalších generacích. V tom vidím obrovskou sílu. I když sám život je obrovskou silou a je třeba ho všemožným způsobem podporovat.

Abychom nekončili tak pateticky. Jak relaxujete, co děláte, když máte volno, co máte rád?

Děti již máme z domu, tak máme čas na sebe s manželkou - pracujeme spolu na zahradě, chodíme na výlety, je to moc pěkné období. Já se angažuji ve farnosti a mám rád sport - běžky, hraju stolní tenis. Jezdím na kole, rád chodím na houby. Mám rád historii. A v této době se mi podařilo také dokončit studium MBA.

Tak k tomu vám blahopřeji a děkuji za rozhovor.